

TÜRK TARİH KURUMU BİNASININ AÇILIŞ TÖRENİ

Yapımı dört yıl süren (Haziran 1963 - Nisan 1967) Türk Tarih Kurumu binasının açılışı, 12 Kasım 1967 Pazar günü saat 17'de Cumhurbaşkanı ve Türk Tarih Kurumu Koruyucu Başkanı Sayın Cevdet Sunay ve Türk Tarih Kurumu'ndan yüksek ilgisini hiç bir zaman esirgememiş bulunan Sayın İsmet İnönü ile seçkin davetlilerin ve Kurum üyelerinin bulunduğu bir törenle yapılmış ve töreni bir kokteyl ile "Eti Güneşi" adlı bir kültür filmi izlemiştir.

Gerek mimarî üslubu, gerekse kullanışlığı bakımından başkentin en güzel binalarından biri olan Kurum binası, bütün davetlilerin hayranlığını ve takdirini kazanmış, binanın mimarları Turgut Cansever'le yardımcı Ertur Yener gerek Cumhurbaşkanımız, gerekse öteki davetliler tarafından kutlanmışlardır.

Saat 17'ye beş kala Sayın Cumhurbaşkanı ve hemen sonra Sayın İnönü Kurum binasını şereflelendirmişlerdir. Sayın Başbakan Demirel Ankara'da bulunmadıkları için gelememişler, fakat bir Telgrafla Kurum yöneticilerini kutlamışlardır.

Saat tam 17'de Kurum Başkanı Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu aşağıdaki söylevle töreni açmışlardır :

"Şu anda yüksek huzurunuzla açılışını yapacağımız Türk Tarih Kurumu binasının temeli, bundan 4 yıl önce 1963 yılının Haziran ayında atıldı. Bu binanın temelinde sizlere şimdi okuyacağım bir belge gömülü bulunmaktadır :

'12 Nisan 1931'de Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün buyruğuyla ve O'nun yüksek koruyucu Başkanlığı altında kurulan Türk Tarih Kurumu, yine O'nun vasiyetnamesiyle kurduğu tesisin geliri ile çalışmalarına devam etmektedir. Kurum 32 yılı geçen çalışmalarıyla Milletlerarası bir şöhret ve itibar kazanmıştır. 1931'den 1941 yılına kadar Ankara Halkevi'nde, 1941'den sonra da yine Atatürk'ün buyruğuyla Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde ayrılan özel bir bölümde çalışmakta idi. Bu süre içinde Kurumun çalışma alanı çok genişlemiş, yayınları artmış, kitaplığı büyümüş olduğundan daha geniş ve müstakil bir binaya olan ihtiyaç artmıştır. Bugün temelini attığımız bu bina bu zorunluğun eseridir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin dördüncü Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in ve Başbakan İsmet İnönü'nün iktidarlarına rastlayan temel atma törenine devrin devlet adamları ve Kurum üyeleri katılmış bulunuyor.

Daha önce yapılmış bulunan Basımevi ile bir bütün olan bu ilim sarayının insanlığa, Türk milletine ve Türk Tarih Kurumu'na yararlı olmasını diliyoruz.'

Sayın misafirlerimiz,

Atatürk 1931 yılında Türk Tarih Kurumu'na gönderdiği bir yazıda 'Biz daima hakikat arayan ve onu buldukça ve bulduğumuza kani oldukça ifadeye cüret gösteren adamlar olmayız' demiştir. O'nun bu sözleri Kurum'un mânevî yapısına ve faaliyetlerine yol gösteren bir ışık niteliğindedir.

Atatürk 1935 yılında Türk Tarih Kurumu için bir çalışma ve araştırma programı hazırlamıştı. Arkadaşımız Uluğ İğdemir'in Kurumumuz yayın organlarından biri olan *Belleten*'de yayınladığı 'Atatürk'ün buyruğuyla Türk Tarih Kurumu için hazırlanan bir program tasarısı' (*Belleten* Cilt XXVII, sayı 108-1963) O'nun evrensel tarih ve özellikle Türk Tarih görüşünün uygulanması için Tarih Kurumu'na ve yeni kuşaklara işaret ettiği geniş ufuklar ve çalışma alanlarıdır.

Onun için Kurumumuz Büyük Atatürk'ün Türk rönesansına aşık ruhunun buradan bilim ve hakikat uğruna yol gösterici ışınlarını saçacağına inanıyoruz. Türk Tarih Kurumu'nun binası, belirtmek isterim ki, yalnız Atatürk'ün Kurum'a sağladığı maddi imkânlarla yapılmıştır. Türkiye İş Bankası 150.000 liralık bir bağışta bulunmuştur. Türkiye İş Bankası idarecilerine bu vesile ile içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Binamızın değerli Mimarı Yüksek Mimar Doçent Dr. Turgut Cansever'le, yardımcısı Yüksek Mimar Ertur Yener'e ve binanın inşaatında emeği geçenlere candan teşekkür ediyoruz.

Bir mutluluğumuz da Kurumumuza geçen ay onbin ciltlik zengin tarih ve diplomatik tarih kitaplığımı hibe eden eski Hariciyecilerimizden Sayın Esad Fuad Tuğay'ın şu anda aramızda bulunmasıdır. Bu vesile ile kendilerine en sıcak teşekkürlerimizi tekrarlıyacağım.

Sözlerimi Sayın İsmet İnönü'nün Atatürk'ün ölümünden sonra Kurum'a yazdığı ve bugün O'nun ünlü Alman heykeltıraşı Thorak'ın eseri olan granit büstünün altına dizdiğimiziz şu sözleri ile bitiriyorum.

'Sevgili Ebedi Atatürk!

Tarih Kurumu'ndan beklediğin maksatları biz ve bizden sonra gelecekle, aşk ile takip edeceğiz.'

Saygı ve teşekkürlerimi sunarım."

Başkan, söylevini bitirdikten sonra Sayın Cumhurbaşkanından kurdelayı kesmesini rica etmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımız büyük bir nezaket ve kadirbilirlik göstererek kurdelayı kesmesini Sayın İnönü'den rica etmiş, Sayın İnönü bu ricayı kabul ederek kurdelayı kesmiş ve bina davetliler tarafından gezilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızla Sayın İnönü'nün ve öteki sayın davetlilerin özel deftere yazmak lütfunda buldukları anılardan bir kaçını buraya alıyoruz :

"Atamızın bir hediyesi olan Türk Tarih Kurumu'nu kendi binasına yerleşmiş görmekle sevinç duymaktayım. Şimdiye kadar olduğu gibi bize daha çok eserler vereceğine eminim. Bu uğurda çalışanları candan tebrik ederim."

Cumhur Bşk.

CEVDET SUNAY

"Türk Tarih Kurumu Büyük Atatürk'ün her eseri gibi bir hayal gibi doğdu, göz kamaştıran bir âbide haline geldi. Henüz genç yaştadır. Ehliyetli ellerdedir. Olgunluk devirleri çok feyizli olacaktır. Her yetişen nesil daha hayran olacaktır."

İSMET İNÖNÜ

"Tarih yapan Atatürk'ün tarih bilimine büyük armağanı Türk Tarih Kurumu'nu lâyük olduğu güzel bir yapıda görmekten mutluluk ve kıvanç duydum.

Tarihe ve günümüze ışık tutan değerli çalışmalarında başarılarının sürekli olmasını dilerim."

BÜLENT ECEVİT

“Alman Arkeoloji Enstitüsü adına Türk Tarih Kurumu’na, yeni binasında bundan sonra da güzel Türk Yurdunun tarihini araştırmada başarılı çalışmalarının devamı için büyük şanslar dilerim.”

PROF. DR. RUDOLF NAUMANN

“İngiliz Arkeoloji Enstitüsü ve bütün üyeleri adına Türk Tarih Kurumu’nun Müdürünü Kurum’un yeni ve muhteşem binasından dolayı tebrik etmekle haz duyuyorum. Bu ilgi çekici açılış törenine beni ve diğer üyeleri dâvet ettiğinden dolayı kendisine ve bütün Kurum mensuplarına teşekkür ediyorum.”

MARY GOUGH
IAN TODD
SALLY TODD

“Türkiye ve Türk Tarih Kurumu, ilmi araştırmaları için yapılan bu muhteşem bina, kütüphane ve basımevi için tebrik edilmelidir.”

T. LAWRENCE ANGEL
Smithsonian Institution, U.S.A.

“Ankara’da bulunmayan Alman elçisi adına bu yüce müessesenin faaliyeti için en iyi dilekler.”

EKKEHARD EICKHOFF
Alman Büyük Elçiliği
Kültür Müsteşarı

“Türk Tarih Kurumu’nun yeni binasının açılışında bulunmak bize şevk verdi. Bu güzel eseri iftihar ve gıpta ile geçtik. Yeni imkânlarla Kurum’un çok daha verimli olmasını bekliyoruz ve temenni ediyoruz.”

PROF. DR. EMİN BİLGİÇ
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanı

“UNESCO adına Türk Tarih Kurumu’na selâm ve iyi dileklerimi sunmaktan haz duyuyorum. Bu Kurum, insanlığın sanat, ilmi gelişmeler ve bıraktığı eserler için yaptığı evrensel çalışmalarıyla Türk Tarihinin bir anıtıdır. Kurumun çalışmaları UNESCO ve onun geleneği olan beşeri ilimler için çok değerlidir. UNESCO’nun işbirliğini ve canlı ilgisini Türk Tarih Kurumu’na getirdiğim için çok memnunum.”

M. S. ADİSESHIAH
UNESCO, Paris

KURUM BİNASININ AÇILIŞ TÖRENİ DOLAYISIYLA GÖNDERİLEN KUTLAMA TELGRAF VE YAZILARI

Sayın Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Türk Tarih Kurumu Başkanı
Ankara

Yeni binanızın açılışı dolayısıyla en iyi temennilerimi sunar, hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

12.XI.1967

SÜLEYMAN DEMİREL
Başbakan

Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Sayın G. de Juniac'ın mektubu :

Sayın Başkan,

Yeni binanızın açılış töreninde bulunamadığımdan dolayı çok üzgünüm. Bu vesile ile göndermiş olduğunuz dâvetiye beni çok duygulandırdı. İki memleket arasındaki ilişkilerde olan görevinizi çok iyi biliyorum. Başkan İnönü ile benim yüksek selefim M. Massigli arasında tertiplemiş olduğunuz ilginç konuşmanın lütufkâr yankıları bana geldi. Besinden olan bir zehirlenme yüzünden bütün pazar günü evde kapalı kaldım. Kusurumu mazur görmenizi rica ediyorum. Gelecek perşembe günü on beş günlüğüne Paris'e gideceğim. Dönüşümden hemen sonra sizi tekrar görmeği arzu ediyorum. Sayın Başkan teşekkürlerimi ve derin saygılarımı sunarım.

Ankara : 13.XI.1967

G. DE JUNIAC

Alman Arkeoloji Enistütüsü Başkanı Ord. Prof. Dr. K. Bittel'in telgrafı :

Prof. Şevket Aziz Kansu

Türk Tarih Kurumu

Ankara

Yeni binanızın açılışı dolayısıyla candan tebriklerimi sunar, Türk Tarih Kurumuna gelecekteki çalışmalarında mutluluk ve başarılar dilerim.

Roma : 11.XI.1967

BITTEL

Münster Üniversitesi adına Prof. Dörner'in telgrafı :

Türk Tarih Kurumu

Ankara

Araştırmaların temel merkezi olan yeni binanızın açılışı dolayısıyla şahsım ve Münster Üniversitesi adına candan tebriklerimi sunar, Kurumunuzun bilimsel faaliyetlerinin devamını dilerim.

Münster : 10.XI.1967

PROF. DR. DÖRNER

Prof. Dr. Jan Rypka'nın mektubu :

Sayın Başkan

Türk Tarih Kurumu'nun yaptırdığı özel binasına yerleşmiş olduğunu öğrenince çok sevindim. Sizi candan tebrik eder ve Kurumunuza gelecek yıllar için başarılar dilerim. Aynı zamanda dâvetiniz için çok teşekkür ederim. Açılış törenine katılmadığımdan dolayı çok üzgünüm.

Sayın Başkan saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Prag : 7.XI.1967

PROF. DR. JAN RYPKA

Prof. Dr. G. Jaeschke'nin mektubu :

Sayın Prof.

Yeni Kurum binasının açılış törenini yürekten kutlular ve bu vesile ile saygılarımı sunarım.

Münster : 5.XI.1967

G. JAECHKE

Hollanda Tarih ve Arkeoloji Enstitüsünün telgrafı :

Sayın Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu :
Türk Tarih Kurumu Başkanı
Ankara

Türk Tarih Kurumu yeni binasının açılış töreni münasebetiyle göndermiş olduğunuz nazik dâvete teşekkür eder, halen Türkiye'de bulunamayan müdürümüzün şahsen bu törene iştirak edemediğinden duyduğu üzüntüyü kendisi adına ifade ederek bütün Hollanda Tarih ve Arkeoloji Enstitüsü mensuplarının yeni binanın Türk Tarih Kurumu'na hayırlı ve uğurlu olması dileklerini iletir, ilim ve araştırma alanında sonsuz başarılar dilerim.

İstanbul 11.XI.1967

Hollanda Tarih ve Arkeoloji
Enstitüsü Müdürü Adına
HANDAN ALKIM

Türkiye İş Bankası Genel Müdür Ferit Basmacı'nın mektubu :

Sayın Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Türk Tarih Kurumu Başkanı
Ankara

Muhterem Efendim,

Kurumunuzun yeni binasının açılış münasebetiyle vâki dâvetinizi aldım. O tarihte Ankara dışında olacağımdan törene katılamıyacağım için mazur görülmemi rica eder, yeni binanın Kurum için hayırlı olmasını temenni ederim.

Saygılarımla.

10 Kasım 1967

FERİT BASMACI

Türk Tarih Kurumu Başkanı Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu açış konuşmasını yaparken.

Haberler

Sayın İsmet İnönü kurdelâyı keserken.

Sayın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve bir kısım davetliler
Başkanın açış konuşmasını dinlerken.

Haberler

Sayın Cumhurbaşkanı Sayın Esad Fuad Tuğay'ı tebrik ederken.

Sayın Cumhurbaşkanını Genel Müdür Uluğ İğdemir'den
bina hakkında bilgi alırken

Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın İnönü toplantı salonunda
Atatürk'ün sözlerini okurken.

Sayın Cumhurbaşkanını Kurumun hâtırâ defterine duygularını yazarken.

Haberler

Sayın İsmet İnönü Kurumun hâtıra defterine yazdıklarımı okurken.

